12/11/2025

# Η εορτή του Αγίου Μηνά στη Θεσσαλονίκη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλονίκης



**Με ιδιαίτερη λαμπρότητα εορτάστηκε η μνήμη του Αγίου μεγαλομάρτυρος Μηνά του θαυματουργού και των Αγίων μαρτύρων Βίκτωρος και Βικεντίου του Διακόνου στον ομώνυμο ιστορικό Ιερό Ναό στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.**

Στον Πανηγυρικό Εσπερινό χοροστάτησε ο οικείος Ποιμενάρχης, Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος, παρουσία κληρικών και πολυπληθούς εκκλησιάσματος. Κατά τη διάρκεια του Εσπερινού τον θείο λόγο κήρυξε ο Ιεροκήρυκας της Μητροπόλεως π. Κωνσταντίνος Φουντουκίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στον βίο και στα θαύματα του Αγίου Μηνά, σχολίασε την αξία της παρουσίας των Αγίων της Εκκλησίας μας στη ζωή μας, εγκωμίασε την αφοσίωση των Μαρτύρων της πίστεώς μας στον μόνο αληθινό Θεό, για τον οποίο έχυσαν το αίμα τους, και υπογράμμισε τη μεγάλη σημασία της μίμησης των Αγίων.

Την κυριώνυμο ημέρα ο Ποιμενάρχης κ. Φιλόθεος χοροστάτησε στην ακολουθία του Όρθρου και προέστη στην Πανηγυρική Αρχιερατική Θεία Λειτουργία. Από του Ιερού Βήματος συμπροσευχήθηκαν οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός και Νοτίου Σουδάν κ. Κωνσταντίνος εκ του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας. Κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας πλήθος πιστών προσήλθαν στον πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό, προκειμένου να συμμετάσχουν στην Ευχαριστιακή Σύναξη και να τιμήσουν τους εορταζομένους μεγάλους Αγίους της Εκκλησίας μας.

Τον θείο λόγο κήρυξε ο π. Νικόλαος Χαμαμτζόγλου, Γενικός Γραμματέας της Μητροπόλεως, ο οποίος αναφέρθηκε τόσο στο αποστολικό ανάγνωσμα όσο και στην ευαγγελική περικοπή της ημέρας, συσχετίζοντάς τα με τον βίο των Αγίων Μηνά, Βίκτωρος και Βικεντίου, καθώς επίσης και με τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Κατά την απόλυση ο Ποιμενάρχης ευχαρίστησε τους συνευχομένους Σεβασμιωτάτους Αρχιερείς και τους συλλειτουργούς πρεσβυτέρους για τη χαρά της συμμετοχής στη Θεία Λειτουργία.



Ο Ποιμενάρχης κ. Φιλόθεος επίσης ευχαρίστησε και συνεχάρη τους δύο ιερείς του Ναού, τον π. Διονύσιο Καραγιάννη και τον προϊστάμενο π. Κωνσταντίνο Αγγελόπουλο, για την άριστη συνεργασία, το σπουδαίο πνευματικό, κατηχητικό και φιλανθρωπικό έργο που επιτελούν στο ιστορικό κέντρο της πόλης μας και τον

τρόπο με τον οποίο εργάζονται στον αμπελώνα του Κυρίου, κηρύσσοντας αθόρυβα την αλήθεια του Ευαγγελίου. Εν συνεχεία ο Παναγιώτατος ευχαρίστησε και συνεχάρη τους χορούς των ιεροψαλτών, που απέδωσαν μελωδικά τους ύμνους της εορτής προς δόξαν του Τριαδικού Θεού, τα μέλη των εκκλησιαστικών επιτρόπων, που συνέβαλαν τα μέγιστα για την πραγματοποίηση της πανηγύρεως, και τους νεωκόρους, τους εθελοντές και το υπόλοιπο προσωπικό του Ιερού Ναού για την άρτια προετοιμασία και διοργάνωση.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Μηνά θεωρείται ένας εκ των αρχαιοτέρων Ναών της Θεσσαλονίκης (χρονολογείται τον 5ο αιώνα). Παρά τις αλλεπάλληλες οικοδομικές φάσεις λόγω των πυρκαγιών που υπέστη δεν έχασε το αρχικό του σχέδιο.

Οι δύο κίονες, οι οποίοι βρίσκονται στη στοά του Νάρθηκα (κεντρική είσοδος του Ναού), η διαρρύθμιση του Ναού, τα περίφημα γλυπτά παλαιοχριστιανικά κιονόκρανα της Βασιλικής του Αγίου Μηνά, τα οποία φυλάσσονται στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο των Αθηνών, και το βάθρο του Δεσποτικού Θρόνου, το οποίο βρίσκεται στο Ιερό Βήμα του Ναού, αποτελούν την καλύτερη απόδειξη. Η τελευταία ανοικοδόμηση του Ναού έγινε το έτος 1852, όπως αποδεικνύεται από εντοιχισμένη επιγραφή πάνω από την κύρια είσοδο του Ναού. Όπως διαπιστώνεται από διάφορες πηγές, ο Ιερός Ναός του Αγίου Μηνά χρησιμοποιήθηκε στην αρχή ως Μοναστήρι. Εδώ μόνασε ο Άγιος Γρηγόριος ο Δεκαπολίτης τον 9ο αιώνα και ο Άγιος Φαντίνος ο Καλαβρός τον 11ο αιώνα.

Κατά το έτος 1979, κατά τη διάρκεια εργασιών για την αποκατάσταση των ζημιών από τον μεγάλο σεισμό του έτους 1978, αποκαλύφθηκε ημιυπόγεια θολωτή κρύπτη (οστεοφυλάκιο) παραπλεύρως του Ιερού Βήματος, εντός της οποίας βρέθηκαν πλήθος κιβωτίων (20 περίπου) τα οποία περιείχαν ανθρώπινα οστά. Σε πλείστα συγγράμματα ξένων και ημεδαπών αναφέρεται ο Άγιος Μηνάς ως καμένο Μοναστήρι (Γιαννίκ Μοναστήρ μαχαλέ, δηλαδή γειτονιά του καμένου Μοναστηριού).



Σε πέντε τουλάχιστον διαφορετικές χρονολογίες αναφέρεται ότι ο Ναός είχε επιβλητικό τρούλο, ο οποίος ήταν ορατός από τη θάλασσα. Κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίας ο Ναός του Αγίου Μηνά δεν μετατράπηκε σε τέμενος (τζαμί) από τους Τούρκους. Ίσως επειδή βρισκόταν στο άκρο της πόλης, και η οθωμανική διοίκηση φοβόταν τα κακοποιά στοιχεία. Για τον λόγο αυτό κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας στον γυναικωνίτη μαρτυρούνται συναντήσεις μελών της Φιλικής Εταιρείας.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Μηνά κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας υπήρξε κέντρο φιλανθρωπίας και μεγάλης προσφοράς προς την ελληνική εθνική παιδεία, αφού, όπως αναφέρεται στη λογοδοσία των εκκλησιαστικών συμβουλίων της εποχής εκείνης, όλα τα έσοδα της Εκκλησίας διετίθεντο σχεδόν κατ’ αποκλειστικότητα για τη λειτουργία των Ελληνικών Σχολείων. Αργότερα η Ελληνική Κοινότητα δημιούργησε στον γυναικωνίτη του Ναού κρυφό νοσοκομείο, στο οποίο νοσηλεύονταν οι τραυματίες Μακεδονομάχοι (μαρτυρία Αλεξάνδρου Σκλαβούνου).

Πίσω από την Αγία Τράπεζα βρίσκεται πέτρινος αρχιερατικός άμβωνας, επί του οποίου σύμφωνα με την παράδοση ανήλθε και μίλησε προς τους Θεσσαλονικείς ο Απόστολος Παύλος κατά τη δεύτερη επίσκεψή του στη Θεσσαλονίκη. Τον βράχο αυτό αργότερα οι Χριστιανοί της πόλης τον λάξευσαν και χάραξαν πάνω του

διάφορα παλαιοχριστιανικά σύμβολα. Επίσης η παράδοση αναφέρει ότι στον χώρο που βρίσκεται σήμερα ο Ιερός Ναός ήταν η κατοικία του Αγίου Ιάσωνος.



Ο άγιος Ιάσων είναι εκείνος που υποδέχθηκε τον Απόστολο Παύλο στη Θεσσαλονίκη και που έδωσε αρκετά χρήματα στους Ιουδαίους για να απολύσουν τον Παύλο και τον Σίλα. Ο Ιερός Ναός του Αγίου Μηνά υπήρξε ο Μητροπολιτικός Ναός της Θεσσαλονίκης αμέσως μετά την ενσωμάτωσή της στο Ελληνικό Κράτος.

Σε αυτόν εψάλη το 1912 η επίσημη δοξολογία κατά την απελευθέρωση της πόλης μας υπό του τότε Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης αοιδίμου Γενναδίου ενώπιον του στρατηλάτη και ελευθερωτή διαδόχου Κωνσταντίνου. Το παραθρόνιο στο οποίο κάθησε ο διάδοχος βρίσκεται σε περίοπτη θέση εντός του Ιερού Βήματος.

Κατά γενική ομολογία ο Ιερός Ναός του Αγίου Μηνά αποτελεί μοναδικό αρχιτεκτονικό κόσμημα και ορατό σημείο εθνικών πόθων και οραματισμών κατά τη μακραίωνη ιστορική πορεία και εξέλιξη της Θεσσαλονίκης και γενικότερα της Μακεδονίας. Από αρχαιολογικής απόψεως ως παλαιοχριστιανικό μνημείο συγκαταλέγεται μεταξύ των αξιολογότερων μνημείων της Θεσσαλονίκης.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι στην είσοδο του Ναού απαγχονίστηκε από τους Τούρκους στις 28 Ιουλίου 1777 ο Άγιος Νεομάρτυρας Χριστόδουλος από την

Κασσάνδρα της Χαλκιδικής λόγω της μεγάλης προσφοράς του προς την Εκκλησία και το Έθνος.











